

Betrækning

over forslag til lov om ændring af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp.

(Afgivet af socialudvalget den 17. april 1975).

Udvalget, der har behandlet lovforslaget i en række møder, har modtaget skriftlige svar på en række spørgsmål stillet til indenrigsministeren. Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Danske Kvinders Nationalråd.

Efter gældende lov ydes vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder gratis i forbindelse med helbredsundersøgelse efter svangerskabets afslutning. Udvalget har drøftet, om disse lægekonsultationer burde gøres gratis for en videre kreds. Det fremgår af svaret på et af de spørgsmål, udvalget har stillet indenrigsministeren, at den særlige koordinationsgruppe vedrørende social- og sundhedsområdet har behandlet spørgsmålet, og at der i gruppen var enighed om, at det må anses for ønskeligt, at sygesikringens overenskomster kommer til at omfatte vejledning i svangerskabsforebyggelse m. v. Det fremgår endvidere af svaret, at socialministeriet principelt kan tilslutte sig dette synspunkt. Under hensyn til det ønskelige i ikke at gøre aktivitetsudvidelser større end fornødent er socialministeriet dog af den opfattelse, at man — i hvert fald som en overgangsordning — bør gøre svangerskabsforebyggende vejledning af ikke-gravide kvinder til en integreret del af sygesikringens lægeoverenskomster, således at gruppe 1-sikrede vil have adgang til disse ydelser vederlagsfrit hos deres faste læge, medens gruppe 2-sikrede vil have adgang til efterfølgende refusion af et beløb svarende til det, den offentlige sygesikring

yder til en gruppe 1-sikret. Det fremgår endelig af svaret, at socialministeriet påtænker at rette henvendelse til sygesikringens forhandlingsudvalg, der i medfør af sygesikringslovens § 26, stk. 2, forhandler sygesikringens overenskomster med lægerne m. fl., om i de løbende overenskomstforhandlinger med de alment praktiserende læger at medtage spørgsmålet om en sådan ydelse.

Udvalget finder, at det bl. a. som følge af det ret store antal aborter er meget vigtigt at styrke oplysningen om prævention så meget som muligt, og kan derfor give fuld tilslutning til det påtænkte initiativ og henstiller til overvejelse, om der vil kunne etableres frit lægevalg med hensyn til denne ydelse.

Vedrørende vejledning i brugen af svangerskabsforebyggende midler bemærkes endelig, at *udvalget* på baggrund af oplysninger om benyttelsen af seksualvejledningsklinikkerne finder, at der fortsat bør være valgmulighed mellem at få denne vejledning hos den alment praktiserende læge *eller* på klinikker/sygehusafdelinger.

Udvalget har endvidere beskæftiget sig med spørgsmålet om at gøre præventionsmidler gratis eller billiggøre dem. I forbindelse hermed har man bemærket, at forslag til lov om lægemidler indebærer, at disse midler — i modsætning til i dag — bliver omfattet af lægemiddellovgivningen, hvilket tilvejebringer en af forudsætningerne for, at nogle af de præventive midler kan gøres billigere ved en refusionsordning.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) henstiller, at der arbejdes videre med spørgsmålet.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) henstiller, at der straks skabes mulighed for at gøre præventive midler gratis for brugerne. Dette begrundes med, at man derved kan undgå at gøre valget mellem prævention og abort til et økonomisk spørgsmål specielt med henblik på de helt unge. Desuden vil adgang til gratis præventionsmidler have en kønssygdomsbekæmpende funktion.

Det er oplyst over for udvalget, at forskning med hensyn til svangerskabsforebyggende midler finder sted i en vis udstrækning her i landet, dels med henblik på udvikling af nye metoder eller modificering og forbedring af allerede kendte metoder, dels med henblik på gennemprøvning af nye eller forbedrede metoder. *Udvalget* finder det påkrævet, at denne forskning fortsættes uanset den nye struktur, som gennemføres ved lovforslaget, og henstiller derfor til ministeren at sikre sig, at denne virksomhed videreføres.

Udvalget har drøftet, hvorvidt den i lovens § 3, 2. pkt., indeholdte aldersgrænse på 15 år burde ændres eller ophæves. Af denne bestemmelse fremgår, at vejledning af personer under nævnte alder om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder ikke er tilladt. Udvalget har søgt klarlagt, hvorledes en sådan ændring eller ophævelse ville harmonere med straffelovens aldersgrænse for seksuelle forhold. Det fremgår af bilaget til betænkningen, at en eventuel nedsættelse eller ophævelse af svangerskabshygiejnelovens aldersgrænse kan gennemføres uafhængigt af eventuel nedsættelse af aldersgrænsen i straffelovens § 222, stk. 1.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) har herefter stillet nedenstående, af indenrigsministeren tiltrådte ændringsforslag, hvorefter aldersgrænsen ophæves.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis medlem af udvalget kan ikke medvirke til den af flertallet foreslåede ophævelse af aldersgrænsen.

Et *andet mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) modsætter sig ændringsforslaget. Ophævelsen af aldersgrænsen for vejledning i prævention vil formentlig indvirke på den almindelige retsbevidsthed og derved på længere sigt på straffelovens aldersgrænse for seksuelle forhold. Derved vil der blive borttaget en beskyttelse for børn under 15 år. Mindretallet mener, at den foreslåede ændring vil medvirke til et skred i den moralske opfattelse, hvis det fra lovgivningens side godkendes, at børn under 15 år har samleje. Ophævelsen af aldersgrænsen vil uden tvivl medføre, at langt flere seksuelle forhold i denne aldersgruppe indledes, hvorfor det kan forventes, at antallet af aborter snarere vil stige end falde. Det må være en naturlig opgave for forældre, skole og massekommunikationsmedierne at bibringe de unge en forståelse af, at seksuelt samvær på dette tidlige tidspunkt kan hæmme deres udvikling henimod egnethed til et senere ægteskab.

Herefter indstiller *flertallet* lovforslaget til *vedtagelse* med det af flertallet stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ændringsforslag.

Af et *flertal* (Hjortnæs (S), Lerke (S), Tastesen (S), Winnie Russell (S), Jacob Sørensen (V), Peter Holst (V), Bertel Haarder (V), Anna Dorith Skriver (V), Grethe Philip (R.V), Ebba Strange (SF) og Hanne Reintoft (DKP)), tiltrådt af *indenrigsministeren*:

Til § 1.

Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:
„01. § 3, 2. pkt., ophæves.“

Bemærkninger.

Ifølge § 3, 2. pkt., er ydelse af vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder til personer under 15 år ikke tilladt. Det foreslås at ophæve denne aldersgrænse.

Jacob Sørensen (V).

Peter Holst (V).

Bertel Haarder (V).

Anna Dorith Skriver (V).

Erlendsson (FP),
næstformand.

Jørgen Junior (FP).

Maisted (FP).

Inge Krogh (KrF).

Hjortnæs (S).

Lerke (S).

Winnie Russell (S).

Tastesen (S),
formand.

Grethe Philip (RV).

Ebba Strange (SF).

Hanne Reintoft (DKP).

Karen Thorsø Hansen (KF).

Albertsen (S) havde orlov på grund af sygdom ved betænkningens afgivelse.

Bilag.

Spørgsmål til indenrigsministeren og dennes svar herpå:

Spørgsmål:

Under henvisning til de ved 1. behandling faldne bemærkninger om eventuel ophævelse af § 3, 2. pkt., bedes ministeren efter forhandling med justitsministeren oplyse, hvorvidt en sådan ændring ville harmonere med i øvrigt påtænkte ændringer af lovgivningen (straffeloven) eller ved sin gennemførelse gøre sådanne ændringer naturlige.

Svar:

Justitsministeriet har i denne anledning oplyst, at spørgsmålet om en nedsættelse af straffelovens aldersgrænser for seksuelle forhold er behandlet i en udtalelse af 19. marts 1975 fra straffelovrådet. I udtalelsen, der endnu ikke er trykt, anbefaler straffelovrådet, at aldersgrænsen for heteroseksuelt forhold i straffelovens § 222, stk. 1, på 15 år nedsættes til 14 år.

I forbindelse med behandlingen af dette spørgsmål udtaler rådet, at man ikke finder, at der er grundlag for den opfattelse, at adgangen til anvisning af præventive midler

nødvendigvis må afgrænses ved en aldersgrænse, der ikke er lavere end aldersgrænsen i straffelovens § 222, stk. 1. Efter straffelovrådets opfattelse er strafferetlige hensyn således ikke til hinder for at fastsætte en lavere aldersgrænse i § 3, 2. pkt., i lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp end i straffelovens § 222, stk. 1, eller for eventuelt helt at ophæve aldersgrænsen i svangerskabshygiejneloven.

Justitsministeriet har tiltrådt straffelovrådets opfattelse.

Det tilføjes, at justitsministeriet endnu ikke har taget stilling til spørgsmålet om tidspunktet for et eventuelt lovforslag om nedsættelse af aldersgrænsen i straffelovens § 222, stk. 1, til 14 år. Som det fremgår af de ovenstående bemærkninger, vil en eventuel nedsættelse eller ophævelse af aldersgrænsen i svangerskabshygiejneloven imidlertid kunne gennemføres uafhængigt af en eventuel nedsættelse af aldersgrænsen i straffelovens § 222, stk. 1.